

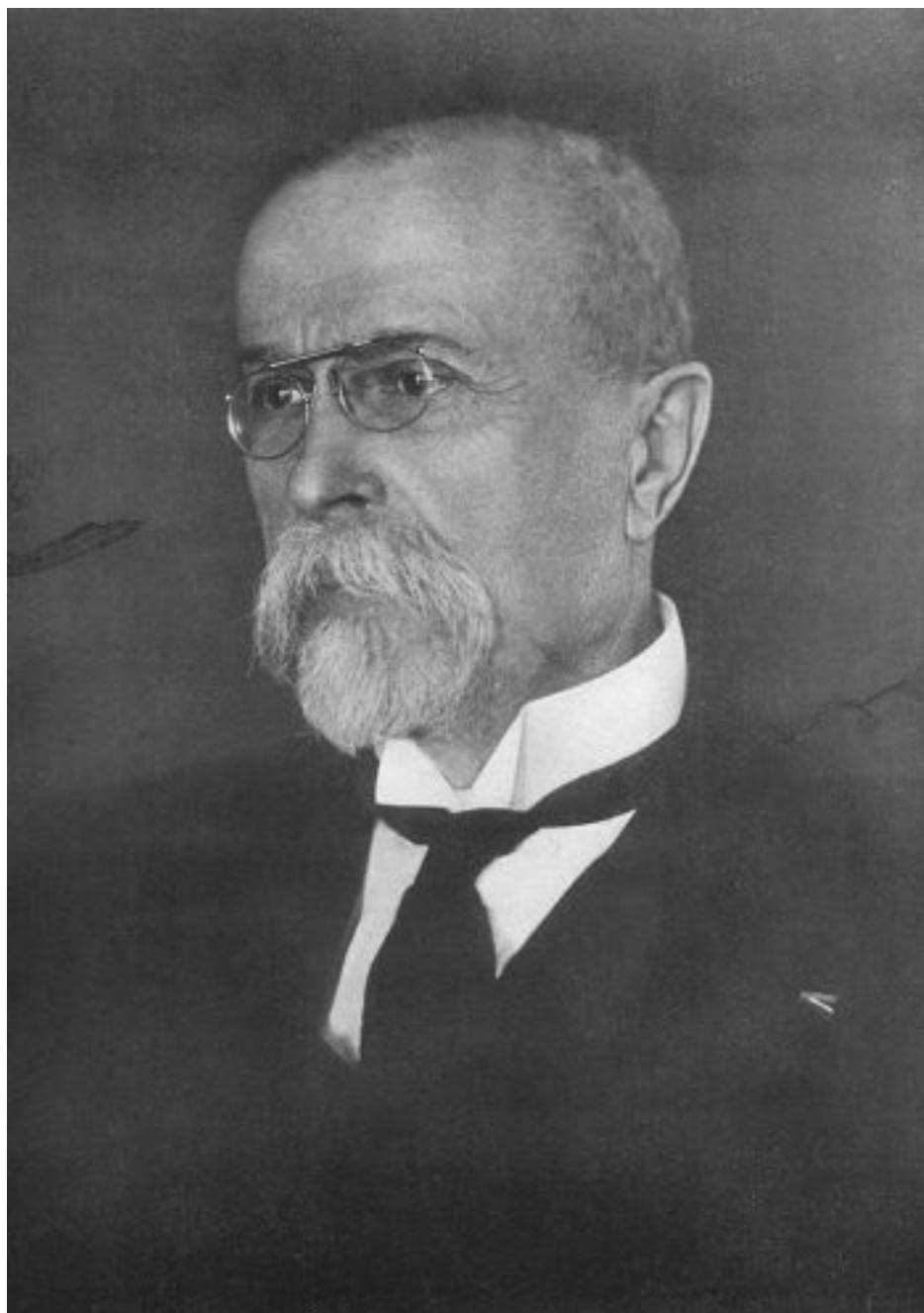

Historický sociolog Maslowski sleduje proměny elit národa napříč staletími

---

Historický sociolog Nicolas Maslowski sleduje proměny elit národa napříč staletími

O tom, kdo se dostane mezi elitu národa, nemusejí rozhodovat jenom samotné činy člověka, ale také to, jak, kde a zda vůbec se o něm píše. Jakým způsobem byl v průběhu 19. a 20. století konstruován obraz národních elit na území dnešní České republiky a Slovenska a jakým způsobem se pak odrážel a stále odráží v kolektivní paměti Čechů a Slováků, sleduje projekt Mgr. Nicolase Maslowského, DEA, Ph.D., z [Fakulty humanitních studií UK](#). Na obdobných analýzách pracují i jeho kolegové v dalších evropských státech a nyní společně usilují o získání finanční podpory pro výzkum od Evropské unie.

Při svém studiu pracuje tým Nicolase Maslowského se slovníkovými publikacemi, které vycházely na našem území od druhé poloviny 19. století až do současnosti. Zajímá je to, o jakých osobnostech a jakým způsobem se v knihách píše, i to, jaká kritéria musely elity splňovat, aby se do seznamů vůbec dostaly.

„Se vznikem národních států začaly být některé osobnosti velmi uznávané, jejich životy studovány a zapsány obvykle dle abecedního pořádku do tzv. prosopografických publikací. Je to podobné tomu, když se ve středověku zapisovaly životy svatých jako vzor ctnosti. Cílem bylo naznačit lidem, jaké hodnoty jsou důležité, a ovlivnit tak život celé společnosti. Když vznikly moderní národy a národní státy, vytvořily si podobným způsobem takové svoje světské ‚svaté‘ – popisují jejich život, některé elementy jejich života zdůrazňují, jiné neberou v potaz,“ upozornil historický sociolog Maslowski.

S tím, jak se v průběhu věků národ vyvíjí, proměňují se i tyto seznamy a obsah vydávaných slovníkových publikací. „Sto padesát let staré seznamy osobností nebudou stejné jako ty, které vyšly dnes. Změní se některá jména a u těch, která se nezmění, se promění argumentace toho, proč jsou v publikaci uváděna,“ podotkl.

A právě tyto proměny tým doktora Maslowského sleduje. Vybral si k tomu 16 publikací, které vycházely v různých historických etapách. Nejstarším materiálem, jímž se zabývá, je *Slovník naučný* Františka Ladislava Riegera z 60. let 19. století, mezi ty nejmladší patří *Biografický slovník českých zemí* a *Biografický lexikón Slovenska*, oba z roku 2013. Z doby po pádu železné opony, příchodu svobody tisku a posléze i nových technologií se vědci snaží soustředit pouze na publikace, které vycházejí na univerzitách nebo pod péčí české nebo slovenské akademie věd. „Musíme brát v

potaz důvěryhodnost publikací. Dnes vycházejí slovníky osobností, kam se dostane každý, kdo zaplatí určitou částku. Takovými publikacemi se nezabýváme," podotkl doktor Maslowski.

Výzkum je dnes zhruba v polovině, proto je ještě brzy na předkládání nějakých obsáhlých závěrů, přesto se již z průběžných analýz začínají ukazovat některé zajímavosti. „Pohled na všechny osobnosti se mění. Každý den, s každou publikací se mění minulost. Jsou osobnosti, které nemohou být vymazány z dějin, to je nepředstavitelné. Z některých slovníků velkých osobností ale třeba zmizel Tomáš Garrigue Masaryk. V současných publikacích je zase patrné to, že narůstá uznání lidí, kteří utrpěli v předchozím režimu. Těch si všímaly i prvorepublikové slovníky, bylo to ale téměř zanedbatelné množství. Kolem roku 2000 už však začínají tito lidé nabývat významnou část slovníků," upozornil vědec. Je možná zarážející, že výzkum takového zaměření vede badatel, který má francouzsko-polské kořeny a vyrůstal ve Francii. Výzkumu to však podle něj nevadí. „V České republice žiji již patnáct let, naučil jsem se jazyk, integroval jsem se. To, že nejsem rodilý Čech, má svoje výhody i nevýhody. Tento druh výzkumu může vést jenom člověk, který dobře zná Českou republiku a Slovensko, bez důkladné znalosti země se analýza dělat nedá. Ovšem na druhou stranu může mít člověk, který se v místě narodil, vžitě určité předsudky. Já si dokážu udržet větší odstup od tématu a to je výhoda," podotkl.

Celý výzkumný projekt vznikl na popud maďarského sociologa Viktora Karádyho, který upozorňoval, že podobné analýzy zaměřené na elity národů některým evropským státům chybějí. Obdobné studie jako v České republice proto vznikají třeba i v Estonsku, Irsku nebo Portugalsku. Mezinárodní tým nyní také společně usiluje o získání evropského grantu, který by jim umožnil přichystat komparativní publikace a vědecké konference věnující se tématu kolektivní paměti a konstrukci národních elit.

Tématu kolektivní paměti se Nicolas Maslowski věnuje dlouhodobě. Je také členem univerzitního výzkumného [Centra pro výzkum kolektivní paměti](#), společného vědeckého pracoviště Fakulty sociálních věd UK, Filozofické fakulty UK a Fakulty humanitních studií UK. Na začátku příštího roku vyjde v [Nakladatelství Karolinum](#) publikace *Kolektivní paměť: K teoretickým otázkám*, kterou doktor Nicolas Maslowski připravil k vydání spolu s docentem Jiřím Šubrtem.